

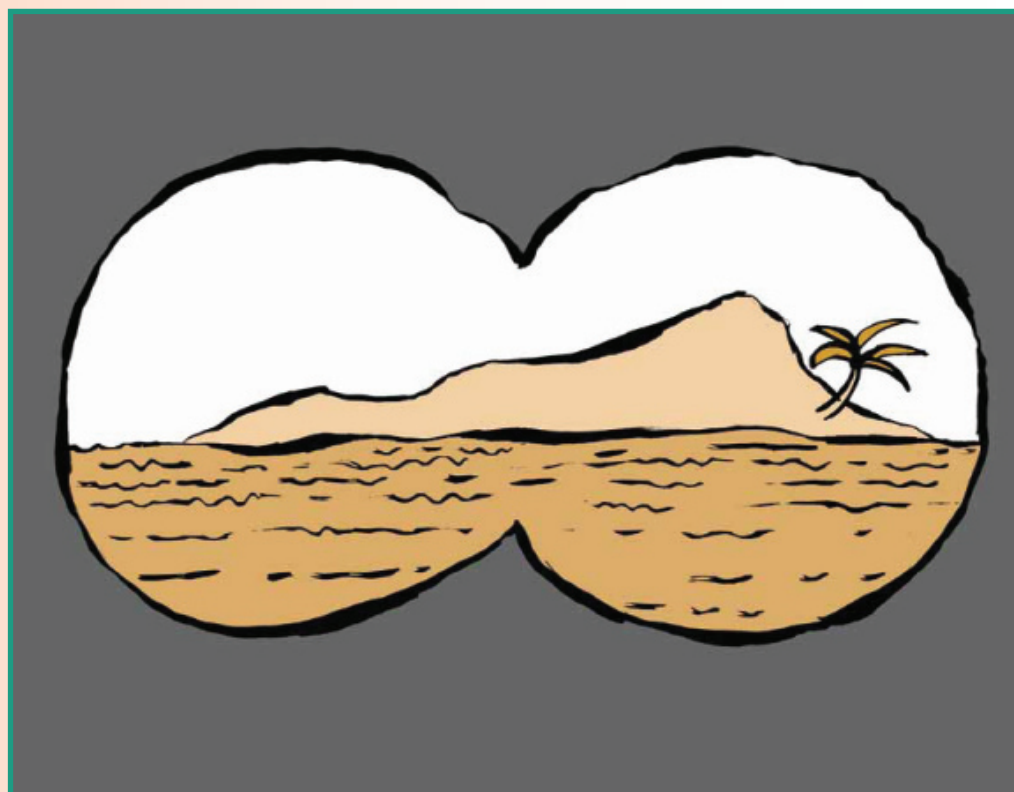
KONTINENSEK, ORSZÁGOK... 2.

ISMERKEDÉS A KONTINENSEKSEL ÉS AZ OTT ÉLŐ
EMBEREK KULTÚRÁJÁVAL, ÉLETÉVEL

Készítette: Vásárhelyi Judit
Zágon Bertalanné

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

A 5. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE					
I. a) Térképkészítés					
A)	Térképet készítenek – Bolygók a Föld – a kontinensekről. 10 perc	Rész-egész viszony, téri orientáció, térképismeret	Kooperatív tanulás – feladatmegosztás		P1 (Bolygók a Föld) Falitérkép, kontúrtérképek, a csoportoknak olló, ragasztó
I. b) Hol található?					
A)	Híres épületek, műalkotások képeiből húznak a csoportok, majd elhelyezik ott, ahol az eredeti található. 10 perc	Előzetes tudás mozgósítása	Kooperatív tanulás – csoportszóforgó		P2 (Hol található?) nagy méretű világtérkép, képek, gyurmaragacs

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. c) Történetek a Földről					
A)	Nagy felfedezések története (útleírások alapján az utazók által megtett utak rajzolása, fontosabb állomások bemutatása, felfedezett helyek jelölése a térképen, milyen nyelven beszélnek ma ezeken a területeken. (Kolumbusz, Magellán, Cook, Vasco da Gama, Marco Polo utazásai) 20 perc	Tájékozódás könyvtárban, válogató olvasás, kreativitás	Kooperatív tanulás – mozaik, forrásfeldolgozás, tablóképzés	D1 (Történetek a Földről)	P3 (Történetek a Földről), útleírásokat tartalmazó könyvek térkép vázlat, atlasz
B)	Nagy felfedezések története (útleírások alapján az utazók által megtett utak rajzolása, fontosabb állomások bemutatása, felfedezett helyek jelölése a térképen, milyen nyelven beszélnek ma ezeken a területeken; Kolumbusz, Magellán, Cook, Vasco da Gama, Marco Polo utazásai) 20 perc	Válogató olvasás, kreativitás	Kooperatív tanulás – mozaik, forrásfeldolgozás, tablóképzés	D1 (Történetek a Földről)	A mellékletben található anyagok a nagy utazók által bejárt útvonalokról, térkép vázlat, atlasz
C)	Ahol a hírek születnek Napi híradásokban szereplő helyszínek megkeresése, ezekkel kapcsolatos információk gyűjtése és bemutatása térkép vázlaton 20 perc	Feladattartás, kreativitás,	Kooperatív tanulás – mozaik, forrásfeldolgozás, tablóképzés		Világtérkép, kontúrtérkép, gyerekek által gyűjtött anyagok, olló, ragasztó

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
D)	Külföldről származó árucikkek kísérőcéduláinak gyűjtése, származási hely megkeresése a térképen, bejelölése (származási helyet jelölő címke, reklámanyagok, egyéb termékek származási helyét jelölő dokumentumok) 20 perc	Feladattartás, kreativitás	Kooperatív tanulás – forrásfeldolgozás, tablókészítés		Világterkép, kontúrtérkép, gyerekek által gyűjtött anyagok, olló, ragasztó
I. d) Kiállítás					
	Az előző csoportmunkában készített tablók kiállítása és megtekintése 10 perc	Elemzés, összehasonlítás, döntés	Kooperatív tanuláértékelés – Oszd el a pontokat!		Az előző tevékenység során készített anyagok
II. ÚJ TARTALOM FELDOLGOZÁSA					
II. a Legnagyobb tavak, folyók, hegyek					

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
A)	Adat- és információgyűjtés térképről Kontinensenként a legnagyobb folyók, tavak hegyek (hegységek) megkeresése, és a földrajzi nevek kigyűjtése a térképről. Jelentősebb nyelvek a kontinensen. Csoportonként egy földrészt válasszanak. 1. Európa 2. Ázsia 3. Afrika 4. Amerika 5. Ausztrália 15 perc	Információszerzés, tájékozódás a térképen	Kooperatív tanulás – csoportmozaik	D2 (Folyók, tavak, hegyek)	P4 (Legnagyobb folyók, tavak, hegyek), tanulói atlasz, kontúrtérkép
II. b) Népek kenyere					
A)	Világtérképen a legfontosabb, alapvető élelmiszerek származási és elterjedési helyét jelölik. Búza, rozs, kukorica, rizs, manióka, burgonya 15 perc	Információszerzés és -rendezés, tájékozódás a térképen	Kooperatív tanulás – mozaik	D3 (Leírások az étkezés szempontjából legfontosabb növényekről)	P5 (Népek kenyere), leírások a növényekről, atlasz, világtérkép, gyurmaragacs
II. c) Szomszédaink élete, hagyományos viselete, szokásai, ételei, zenéje					

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
A)	<p>1. Tablókészítés Ausztriáról, Romániáról, Szlovákiáról, Szlovéniáról, Ukrajnáról, Horvátországról Útikönyvek, utazási prospektusok, leírások alapján az ország bemutatása a mellékelt szempontok szerint.</p> <p>2. A tablók bemutatása, megtekintése</p> <p style="text-align: right;">25 perc</p>	Előzetes tudás mozgósítása	<p>1. Kooperatív tanulás – mozaik</p> <p>2. Kooperatív tanulás – vendégkönyv</p>	D4 (Szomszédaink viselete, szokásai, ételei, zenéje)	P6 (Szomszédaink hagyományos viselete, szokásai, ételei, zenéje), útikönyv vagy utazási prospektus, ragasztó, olló, íróeszközök
B)	<p>Élménybeszámoló a külföldön szerzett tapasztalatokról</p> <p style="text-align: right;">25 perc</p>	Beszédképesség, figyelmes hallgatás	Frontális osztálymunka – kiselőadás		
III. AZ ÚJ TARTALOM ÖSSZEFOGLALÁSA, ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS					
III. a) Palackposta az űrbe					
A)	<p>Utazási prospektus összeállítása földönkívülieknek, űrközi utazási iroda számára, a megismertek alapján</p> <p style="text-align: right;">20 perc</p>	Kreativitás	Kooperatív tanulás – mozaik, feladatmegosztás		P7 (Palackposta az űrbe), papír, színes, ragasztó (a gyerekek által választott technika)

Tanári mellékletek

A tevékenységek megszervezéséhez fontos információk, tanácsok a pedagógus számára

P1 I. a) BOLYGÓNK A FÖLD

A csoportok kapjanak kontinenseket ábrázoló kontúrtérképeket, amelyeket ki kell vágni, és a valóságos elhelyezkedésnek megfelelően egy üres lapra felragasztani. A csoporton belül minden gyerek vágjon ki egy kontinenst, így a munka a kijelölt idő alatt elvégezhető. Nem baj, ha nem lesz teljesen szabályos a keletkező világtérkép, de arra kérjük meg a gyerekeket, hogy mielőtt az egyes kontinensek kontúrtérképét kivágnák, írják rá a kontinens nevét. Ez segít majd az összeállításnál.

P2 I. b) HOL TALÁLHATÓ?

A tevékenységhez bármilyen, a világ legismertebb épületeit bemutató képek felhasználhatók. Ha nem rendelkezünk ilyenekkel, előzetesen megkérhetjük a gyerekeket, hogy hozzanak magukkal képeket. Használhatjuk a mellékletben megadott képgyűjteményt is. A csoportok húznak a képek közül, majd megbeszélés után gyurmaragacs segítségével felerősítik a világtérképre. (Előzetesen próbáljuk ki, hogy a térképről a gyurmaragacs a térkép sérülése nélkül eltávolítható-e! A fényesebb felületű térképek alkalmasak erre.)

P3 I. c) TÖRTÉNETEK A FÖLDRŐL

A munkát sokféleképpen szervezhetjük: Ha vannak az osztályban olyan gyerekek, akik szívesen vállalkoznak előzetes gyűjtőmunkára, akkor a belőlük alakított csoportoknak adhatjuk a B) és a C) feldolgozási utat. Ehhez a munkához az anyagot a gyerekek gyűjtik össze, a feldolgozáshoz csak a Föld felszínét ábrázoló kontúrtérképet kell előkészítenünk. A gyerekek által gyűjtött anyag mennyiségétől függő méretű kartont vagy csomagolópapírt kapjanak a B) és a C) témát vállaló csoportok, hogy a gyűjtött cikkeket, illetve eseményeket a többieknek be tudják mutatni.

Ha úgy ítéljük meg, hogy az előzetes gyűjtőmunkát nem adjuk ki (vagy nem gyűlt össze elegendő anyag), akkor a feldolgozás a nagy utazókhoz kapcsolódjon. Ezt a feldolgozást is többféleképpen szervezhetjük. Támaszkodhatunk a megadott szövegekhez, de szervezhetjük a munkát az iskolai könyvtár vagy a gyerekek saját könyveire támaszkodva is. Ha ezt a feldolgozási utat választjuk, akkor számolni kell azzal, hogy a feldolgozás több időt is igénybe vesz a leírásban tervezettnél, mert a gyerekek nyilván több információt elolvasnak majd a könyvekben. Az időkeretek betartására azzal emlékeztethetjük a gyerekeket, ha nyomatékosan felhívjuk a figyelmüket arra, hogy most csupán annyi a feladatuk, hogy a leírás alapján egy térképre vázolják föl, hogy merre járt az utazó. Aki a témában el szeretne mélyedni, annak javasoljuk a mestermunka készítését.

Ha a csoportok elkészültek a feldolgozással, egy rögtönzött kiállításon mutassuk be az osztály tagjai számára a csoportok munkáját. Az elkészített tablók az óra befejezése után is az osztályban maradhatnak, így alaposabb tanulmányozásra is lehetőség lesz.

Nagy földrajzi felfedezések, híres utazók

A csoportok a leírások vagy könyvek alapján térképen jelölik be, hogy az egyes utazók hozzávetőlegesen milyen útvonalat jártak

be. Az így elkészített térképeken szerepeljen az utazó neve, az utazás dátuma, és egy mondatban az, hogy miért indult útnak. A csoportnak a térképet úgy kell elkészítenie, hogy amikor minden csoport készen lesz a munkájával, a tabló alapján mindenki könnyen nyomon követhesse az egyes csoportok munkáját. Ha nem tudunk a gyerekek kezébe könyvet adni, akkor használjuk a mellékletben megadott könyvlapokat. A feladat megoldásához szükséges térképvázlatok mellékletben megtalálhatók.

P4 II. a) LEGNAGYOBB FOLYÓK, TAVAK, HEGYEK

A csoportok a térkép segítségével oldják meg a feladatot. A cél nem a kontinensek minden szempontból való, alapos megismerése, hanem az, hogy a gyerekek ráismerjenek a világ jelentősebb folyóira, hegységeire, hogy a híradásokban hallható eseményeket tudják kontinensekhez, a Föld bizonyos területeihez kötni. A feladatlapok mellé a csoportok kapjanak egy nagyobb méretű kontúrtérképet a megfelelő kontinensről. Erre írják és jelölik a csoportok a legfontosabb földrajzi neveket. A munka végeztével mindenki elolvashatja a falra kitett vázlatokon a többiek által legjelentősebbnek gondolt helyek nevét. Így viszonylag rövid idő alatt kialakul egy hozzávetőleges pillanatkép az egyes kontinensekről.

Ha az osztály létszáma miatt egy-egy csoportban túl sokan lennének, akkor szervezzük úgy a munkát, hogy Európával két csoport foglalkozzon, és Amerika is felbontható Észak- és Dél-Amerikával foglalkozó csoportokra. A feladat megoldásához szükséges térképvázlatok a mellékletben megtalálhatók.

P5 II. b) NÉPEK KENYERE

A világ lakossága egyre növekszik. A fejlett világban napjaink egyik központi kérdése az élelmiszerek fölöslege, és az emberek nagy részének egészségét az elhízás fenyegeti.

Ezzel egyidejűleg azonban számos afrikai országban éhségövezetek alakulnak ki, itt sajnos nem ritka az alultáplált, éhező gyermek és felnőtt, sokféle hiánybetegség is jellemző az itt élő emberek között. A világ minden területén vannak olyan élelmiszerek, amelyek a mindennapi táplálkozás szempontjából alapvetők. Ahhoz, hogy más kultúrák iránt elfogadóak legyenek a gyerekek, fontos, hogy megismerkedjenek azokkal a növényekkel, amelyek az egyes területeken a legfontosabb, alapvető élelmiszert jelentik. Ma már a legtöbb ezek közül mindenki által hozzáférhető, de érdemes megismerni származási és elterjedési helyüket a világon. Európában és a világ számos részén a gabonafélék és a belőlük készített különböző kenyerek jelentik a mindennapi táplálkozás alapjait. A melegebb, csapadékosabb éghajlati területeken más növényekkel is helyettesítik a gabonát.

A csoportoknak az lesz a feladata, hogy a leírás alapján elhelyezzék a világ térképén az alapvető táplálékok alapanyagául szolgáló növényeket ábrázoló kis képecskéket arra a helyre, ahonnan azok őse származik. Ezen kívül minden csoport fogalmazza meg egy mondatban, hogy miért tartja fontosnak azt, hogy az alapvető élelmiszerekhez a világ minden táján hozzájuthassanak az emberek.

P6 II. c) SZOMSZÉDAINK HAGYOMÁNYOS VISELETE, SZOKÁSAI, ÉTELEI, ZENÉJE

A szomszédos országok mindegyikéről egy-egy tabló készül. A tevékenységet úgy szervezzük, hogy miután ezt a csoportfeladatot kiadjuk, teljen el néhány nap, hogy a gyerekeknek legyen elegendő idejük a szükséges anyagok összegyűjtéséhez. A tabló készítéséhez bármilyen anyagot fel lehet használni, utazási prospektusokat, útikönyveket, személyes tapasztalatokat, úgyhogy gazdag anyagra számíthatunk. Viszont fontos, hogy legyen elegendő idő az anyagok összegyűjtésére. Már az anyaggyűjtés során adjuk ki a szempontokat a csoportoknak, de azt is mondjuk el nekik, hogy a tablóösszeállításához a kérdések csak tartalmi segítséget, tájékoztatót adnak. A szomszédos országokkal kapcsolatos anyaggyűjtés nem egyenlő nehézségű feladat. Elképzelhető, hogy például Ukrajnáról kevés utazással kapcsolatos anyagot találnak majd az erre vállalkozók. Amikor a feladatokat kiosztjuk, ezt a szempontot is vegyük figyelembe. Célravezető lehet, ha a csoportok között az országokat sorsolással osztjuk szét. Természetesen most sem cél a választott, illetve sorsolt ország rendszeres és részletes bemutatása. A tevékenységnek az a célja, hogy a közvetlen szomszédos országok jobb megismerése közelebb vigye a gyerekeket a másik ország kultúrájának megismeréséhez és megértéséhez.